

Hvad er der galt med min bull dog?

Om mulighederne for at forebygge fremavl af hunde med brachycephalt syndrom

PETER SANDØE¹, IRENE KRØJER HANSEN²,
THOMAS ERIKSEN¹ OG MERETE FREDHOLM¹
¹KU SUND
²HELSINGBORG DJURSJUKHUS (FRA 1/7 2013)

En fransk bulldog kommer til sterilisation halvandet år gammel, hvor der konstateres brachycephalt syndrom, som hunden bliver opereret for to måneder senere. Efter yderligere fem måneder henvender ejer sig, fordi hunden har udtalt åndenød og hoste samt gennem nogle dage har haft besvimelsesanfald. Der konstateres larynxkollaps grad III, som behandles med tracheostomi. Efterfølgende tilstøder komplikationer med infektioner og udtalt næseflåd. Infektionerne behandles symptomatisk over en længere periode. Hunden aflives i en alder af knap fire år, da der tilstøder anden alvorlig sygdom, som ejer i lyset af hundens samlede livskvalitet ikke ønsker behandlet.

Dette er en virkelig, men selvfølgelig også ekstrem sygehistorie. Det er gudskelov hos relativt få hunde, at et brachycephalt syndrom udvikler sig så vidt, at det er nødvendigt enten at aflive eller foretage tracheostomi. Derimod er der rigtig mange brachycephale hunde, der lider af brachycephalt syndrom i en grad, som medfører vejrtrækningsproblemer, der påvirker deres velfærd i negativ retning. Og for en betydelig del af disse dyr er lidelsen så alvorlig, at det er nødvendigt at operere. Så sygehistorien gengiver et svært tilfælde af et alvorligt velfærdsproblem, som rammer et stigende antal danske hunde.

FOTO: WIEGAARDENS FOTO-STUDIE

Engelsk bulldog

Dette problem giver selvfølgelig anledning til etiske overvejelser omkring behandling og forebyggelse. På den ene side har dyrlægerne en klar forpligtelse til at yde eller henvise til behandling, når de i deres praksis møder en hund, som lider på grund af et brachycephalt syndrom. På

den anden side har dyrlægerne også en forpligtelse til at bidrage til at forebygge problemerne gennem påvirkning af, hvordan avlen af brachycephale hunde foregår.

I lyset af disse to hensyn kan der opstå et etisk dilemma, da effektiv og god

>

behandling af hunde med brachycephalt syndrom kan være med til at mindske fokus på behovet for forebyggelse. Behandling og forebyggelse bør således være integrerede elementer i kontakten med de mennesker som avler og de mennesker, der efterspørger brachycephale hunde.

I en selvstændig artikel (Hansen & Eriksen) i dette nummer af Dansk Veterinærtidsskrift, gøres rede for, hvordan dyrlæger kan diagnosticere og behandle hunde med brachycephalt syndrom. I nærværende artikel vil vi lægge op til en diskussion af, hvad der kan gøres for at forebygge, at der bliver født hunde, som udvikler brachycephalt syndrom.

Fremavl af brachycephale hunderacer

Tamhunden nedstammer fra ulven (Lindblad-Toh et al. 2005). Som bekendt har ulve lange snuder. Så når der er fremkommet hundetyper med meget korte snuder, er det på grund af et selektivt pres ved udvælgelse af dyr til avl. For flere af de brachycephale hunderacer har vi en relativt god forståelse af, hvordan det er gået for sig.

Engelske og franske bulldogs nedstammer således overvejende fra en type hunde, der blev brugt til at kæmpe mod andre dyr såsom tyre (heraf navnet bulldog) og bjørne. Disse hunde var firskårne og havde en relativt kort snude, kombineret med et markant underbid. Snuden var dog lang nok og bidet solidt nok til, at disse hunde effektivt kunne tage kampen op mod deres meget store modstandere. Samtidig havde disse hunde en voldsom kampvilje, der ikke alene gjorde, at de kastede sig frygtløst ind i kampen mod selv meget store dyr, men som også gjorde, at de var farlige og besværlige at omgås for mennesker (Thomson 1996). Dyrekampe blev forbudt i Storbritannien i midten af 1800-tallet, og derfor var der ikke længere brug for de daværende bulldogs. Dette faldt sammen med etable-

ringen af hundeavl, som vi kender den i dag, hvor racehunde med stambøger bliver fremavlet på baggrund af de resultater, som opnås på hundeudstillinger, hvor dommere vurderer hundene på grundlag af en vedtaget »racestandard«. Hensigten var fra starten at fastholde »renracede« dyr, der adskilte sig positivt fra almindelige blandingshunde (Sampson & Binns 2006).

En af de hunderacer, som hurtigt blev genstand for målrettet avl, var bulldoggen. Der blev fremavlet to varianter, den store engelske bulldog og miniatureudgaven i form af den franske bulldog, der, som navnet antyder, især var populær på kontinentet. For den engelske bulldog er det dokumenteret, hvorledes man i løbet af få årtier fik fremavlet en hund, der ikke alene havde et meget mere venligt temperament end sine aner, men som også på markant vis fik ændret sit udseende.

Således blev ikke mindst hundens hovedform ændret dramatisk. I bevarede samlinger af kranier fra engelske bulldogs kan man se en udvikling, som forløber over nogle få årtier, hvor den øverste del af kraniet bliver stadig mere sammentrykket, mens underkæben forbliver nogenlunde uændret. Slutresultatet er den karakteristiske engelske bulldog med det meget flade ansigt og det udtalte underbid. Denne hund appellerer tilsyneladende umiddelbart til mange mennesker, og har samtidig opnået status af et nationalt ikon i England (Thomson 1996).

Foruden franske og engelske bulldogs er mops og pekingeser populære brachycephale hunderacer. De to sidstnævnte racer stammer fra Kina, men har været i Europa fra henholdsvis det 16. og det 19. århundrede. Fra gamle billeder af mops kan man se, at dyrenes snuder tidligere var betydeligt længere, end de er i dag.

Alle de fire nævnte racer har gennem mange generationer været genstand for systematisk avl på grundlag af racestandarder, hvor en kort snude bliver fremhævet som et positivt træk. Racestandarden kan imidlertid som sådan ikke klandres – det er snarere en overfortolkning af standarden, der er årsag til, at næsepartiet hos de brachycephale racer til stadighed er blevet kortere. Derfor kan man med god ret sige, at den moderne organiserede hundeavl bærer det væsentligste ansvar for, at de pågældende hunderacer i ekstrem grad er kendetegnet ved et fladt ansigt og en tilhørende kort snude (Rooney 2009).

For nogle mennesker kan disse hunde virke groteske, men der er samtidig godt belæg i psykologisk forskning for at sige, at netop de relativt store og flade ansigter kombineret med store, runde øjne virker tiltrækkende på mange mennesker. Den afgørende mekanisme synes her at være ligheden med menneskebabyer, som vi formodentlig er genetisk disponerede til at beskytte og holde af (Archer & Monton 2011). De pågældende hundes appel fremgår også af, hvor ofte de bruges i forskellige former for reklamer.

Samtidig har især mops og franske bulldogs i en lang periode været i fremgang som modehunde. Den franske bulldog er i dag nr. 6 på Dansk Kennel Klubs liste over de mest populære hunde i Danmark. Tilsvarende tendenser ses i udlandet.

Det flade ansigt med de bablygnende træk sikrer altså de brachycephale hunderacers popularitet og overlevelse ved fortsat avl af racerne, men paradoksalt nok forringer netop også dette racekarakteristikum deres velfærd på grund af de medfølgende vejtrækningsproblemer. (For nærmere beskrivelse af disse se artiklen af Hansen og Eriksen.)

Tabel 1. Journalgennemgang for levende patienter tilhørende de 3 mest almindelige brachycephale hunderacer på Universitetshospitalet for Familiedyr, KU SUND, Marts 2012.

Race	Antal	Antal opererede	Antal henviste med henblik på operation	Ikke henviste opererede
Fransk bulldog	337	35, 10,4 %	15	6,2 %
Mops	257	24, 15,3 %	17	5 %
Engelsk bulldog	141	11, 7,8 %	7	3 %

Udbredelsen af brachycephalt syndrom

At de brachycephale hundetyper kan blive ramt af brachycephalt syndrom er alle tilsyneladende enige om, men der synes hidtil ikke at have været enighed om, hvor udbredt lidelsen er. I dag er der dog god evidens for at sige, at problemerne er udbredte.

En simpel gennemgang af journalerne for de tre mest almindelige brachycephale hunderacer på Universitetshospitalet for Familiedyr, KU SUND, viste, at ud af de 337 franske bulldogs var 10,4 % opereret for brachycephalt syndrom, hos mops var der tale om 15,3 % og hos engelsk bulldog 7,8 %. Ekskluderer man de hunde som var henvist til hospitalet med henblik på operation, er henholdsvis 6,2 %, 5 % og 3% af patienterne opereret for brachycephalt syndrom. Se tabel 1.

Disse tal giver et vist belæg for at mene, at omkring 5 % af hunde fra de mest populære brachycephale racer udvikler brachycephalt syndrom i et omfang, der nødvendiggør operation. Samtidig viser en nyere britisk undersøgelse (Packer et al. 2012), at de pågældende patologiske tilstande sandsynligvis kun udgør toppen af isbjerget. Heraf fremgår det nemlig, at 58 % af ejere til hunde, der påviseligt led af brachycephalt syndrom, adspurgt udtrykte, at deres hund ikke har eller har haft vejrtrækningsproblemer. Dette tolker forfatterne til artiklen som, at ejere af hunde af brachycephale racer opfatter sygelige vejrtrækningsproblemer som normale for racen. Dette passer også godt med, at snorke- og gryntelyde ofte nævnes som et karakteristisk træk ved de pågældende racer.

At der også i Danmark er en relativt stor udbredelse af vejrtrækningsproblemer hos de pågældende hunderacer bekræftes af en spørgeskemaundersøgelse gennemført af Justitsministeriets Forskningskontor blandt alle danske smådyrspraktiserende dyrlæger registreret i Den Danske Dyrlægeforening (Pedersen 2012). I undersøgelsen, som havde en svarprocent på 52, angav 98 % af de praktiserende dyrlæger, der arbejder med mops, fransk bulldog, pekingeser og lignende racer, at de har kendskab til for tæt svælg med snorkelyde

hos hundene. I alt 66 % af disse dyrlæger angav, at denne tilstand forekommer hyppigt, svarende til mere end hver 5. af hundene i disse racer, mens 47 % angav, at forsnævrede næsebor var hyppigt forekommende hos de pågældende racer.

Forebyggelse

Hvad kan der gøres for at forebygge brachycephalt syndrom? I én forstand er svaret på spørgsmålet ganske enkelt. De, der udvælger hunde af de brachycephale racer til avl, skal begynde at selekere i retning af mindre fladtrykte snuder. Et netop offentliggjort studie af Packer et al. (2013) viser, at jo kortere snuden på en hund er, jo større er sandsynligheden for, at den lider eller vil komme til at lide af brachycephalt syndrom; og det betyder jo omvendt, at man vil kunne mindske sandsynligheden for, at hunde af de relevante racer får brachycephalt syndrom ved at avle i retning af længere snuder. Dette understreges jo også af, at der findes brachycephale racer, fx boxer, hvor man ikke i samme grad som for de andre nævnte racer har avlet efter korte snuder, og hvor brachycephalt syndrom er langt mindre udbredt end hos de andre brachycephale racer.

At løsningen på problemet ikke er helt så enkel, som det dog umiddelbart lyder, fremgår af den nyligt offentliggjorte rapport fra Fødevareministeriets arbejdsgruppe om avl af dyr (2013), som to af denne artikels forfattere har deltaget i. I det følgende vil vi kort gøre rede for nogle af de overvejelser, som arbejdsgruppen i

” Der er ikke alene brug for saglig oplysning, men også holdningsbearbejdning, der kan få alle til at se en fladnæset hund med åndedrætsproblemer som en syg stakkel snarere end som en charmerende følgesvend.

enighed har gjort sig om, hvordan brachycephalt syndrom og andre avlsbetingede problemer hos hunde i praksis kan forebygges.

Avlsstandarder

Avlen af racehunde har tidligere været styret af en række centrale og nationalt funderede avlsorganisationer, der er samlet i sammenslutninger, som varetager afholdelse af udstillinger og stambogsføring. Disse organisationer har selvfølgelig en vigtig forpligtelse til at sikre, at standarderne for de brachycephale racer fortolkes på en måde, så man bevæger sig i retning af lidt længere snuder, end hvad der hidtil har været normen. På hjemmesiden for Bulldog-Klubben i Danmark kan man læse om nyligt iværksatte tiltag til at ændre avlen i retning af mere sunde hunde; og i Storbritannien har The Kennel Club præciseret fortolkningen af standarder for en række brachycephale racer i retning af at undgå for korte snuder (Packer et al. 2012).

I stigende grad ser man dog, at avlen af racehunde foregår uden for de etablerede organisationer, og der er også en stigende import af racehunde, ikke mindst fra Østeuropa. Derfor er det jf. rapporten ikke muligt at regulere avlen blot ved at stille krav til de centrale avlsorganisationer, idet kun en lille del af avlen styres af disse organisationer. Således tegner disse organisationer sig i Danmark kun for ca. 25 % af hundearvlen med store variationer mellem de forskellige racer. Hvis man alene lægger pres på de etablerede avlsorgani-

sationer, er der en overhængende fare for, at avlen af de problematiske racer flytter uden for disse organisationer. Der er derfor også behov for at skabe øget viden og påvirke holdninger hos de mennesker, som køber racehunde og racekatte.

Erstatningsansvar

En af de veje ad hvilken, holdninger kan ændres hos avlere, der ikke ad anden vej kan motiveres til at gå efter længere snuder, er ad økonomisk vej. Købere af hunde kan gøre et erstatningsansvar gældende over for sælgere af hvalpe, som viser sig at have sundhedsproblemer, der skyldes avlen. Dermed vil der være et økonomisk incitament for avlere til at gøre mere for at forebygge brachycephalt syndrom og andre arveligt betingede problemer. Særligt interessant i denne sammenhæng er købeloven. Ifølge denne har købere i forbindelse med erhvervsmæssig handel med dyr en almindelig reklamationsret inden for de første to år efter købet. Mange

købere af hunde er ikke klar over deres rettigheder i henhold til købeloven. Der er derfor behov for øget information og vidensdeling på dette område.

Indsamling af data

For en meget stor del af avlen af hunde er det ikke gennemskueligt, hvilke problemer avlen medfører for fremtidige generationer af dyr, hvilket bl.a. hænger sammen med manglende indsamling af viden. Indsamling af solide data via de praktiserende dyrlæger, der kan bidrage til registrering af væsentlige sundhedsdata med henblik på forbedring af diagnostik, er meget vigtig. Dette vil samtidigt øge dyrlægernes mulighed for målrettet information til klienter om sundhedsproblemer og i særdeleshed sygdomsforløb med brachycephalt syndrom.

Således er det vigtigt i de kommende år at følge, om der sker et fald i forekomsten af brachycephalt syndrom hos de relevante hunderacer. Endvidere bør danske forskningsinstitutioner rette opmærksomheden mod problemstillingen. Det bør fx overvejes, om Videncenter for Dyrevelfærd

kan bidrage til etablering af databaser og indsamling af data. Der bør også søges støtte fra andre offentlige forskningskasser til forskning og udvikling på området.

Viden om arveligt betingede lidelser bør være let tilgængelig for potentielle købere af hundehvalpe. Dansk Kennel Klub og lignende organisationer, dyreværnsorganisationer, Den Danske Dyrlægeforening, offentlige forskningsinstitutioner, herunder Videncenter for Dyrevelfærd, bør videregive disse oplysninger i videst muligt omfang. Let tilgængelige brochurer og internetsider er eksempler på redskaber, der med fordel kunne anvendes i en sådan informationsindsats. Der er således brug for saglig oplysning om brachycephalt syndrom og andre avlsbetingede velfærdsproblemer rettet mod potentielle købere af hvalpe.

Der er ikke alene brug for saglig oplysning, men også holdningsbearbejdning, der kan få alle til at se en fladnæset hund med åndedrætsproblemer som en syg stakkel snarere end som en charmerende følgesvend. ■

Referencer

Archer, J. & Monton, S. (2011). Preferences for Infant Facial Features in Pet Dogs and Cats. *Ethology* 117(3), 217-226.

Fødevareministeriet (2013). *Rapport fra arbejdsgruppen vedrørende avl*. København: Fødevareministeriet.

Lindblad-Toh, K. et al. (2005). Genome sequence, comparative analysis and haplotype structure of the domestic dog. *Nature* 438, 803-819.

Packer, R., Hendricks, A. & Burn, C.C. (2012). Do dog owners perceive the clinical signs related to conformational inherited disorders as "normal" for the breed? A potential con-

straint to improving canine welfare. *Animal Welfare* 21(1s), 81-93.

Packer, R., Tivers, M.S., Hendricks, A. & Burn, C.C. (2013). Short muzzle; Short of breath? An investigation of the effect of conformation of the risk of brachycephalic obstructive airway syndrome (BOAS) in domestic dogs. In *Science in service of animal welfare, Priorities around the world, UFAW international animal welfare science symposium*, 4-5 July 2013, Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona, Spain, p. 26.

Pedersen, M.L. (2012). *Avlsbetingede dyrevelfærdsproblemer*. København: Justitsministeriets Forskningskontor.

Rooney, N.J. (2009). The welfare of pedigree dogs: Cause for concern. *Journal of Veterinary Behavior: Clinical Applications and Research* 4(5), 180-186.

Sampson, J., & Binns, M.M. (2006). The Kennel Club and the Early History of Dog Shows and Breed Clubs. In E.A. Ostrander, U. Giger & K. Lindblad-Toh, *The dog and its genome*. Cold Spring Harbor: Cold Spring Harbor Laboratory Press, pp. 19-30.

Thomson, K.S. (1996). The Fall and Rise of the English Bulldog. *American Scientist* 84(3), 220-223.

Debat, stillingsannoncer og fagligt nyt hver 3. uge næste gang 17. oktober

Mail eller ring til redaktionen:
dvt@ddd.dk
38 71 08 88